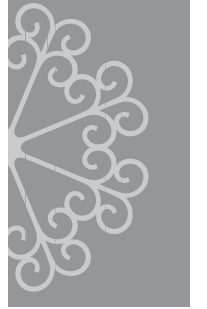

בית מדרש

369

בשבילי הפרשה

פרשת נצבים תשע"ט

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD	6:37
Brooklyn, NY	6:26
Chicago, IL	6:19
Johannesburg, S. Africa	5:47
Lakewood/Deal, NJ	6:27
London, UK	6:33
Los Angeles, CA	6:24
Manchester, UK	6:38
Monsey, NY	6:27
Montreal, Quebec	6:24
Passaic, NJ	6:27
Toronto, Ontario	6:48
Yerushalayim	5:54
Zurich, Switzerland	6:56

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

ביסוד מצות תקיעת שופר

בראש השנה כתיב יום תרועה יהיה לכם.

וכתב הרמב"ם בפ"א מהלכות שופר ה"ג שופר הגזול שתקע בו יצא שאין המצוה אלא בשמיעת הקול אע"פ שלא נגע בו ולא הנביתו השומע ואין בקול דין גזול. וכונת הרמב"ם דבעלמא מצינו בגמרא פסול של מצוה הבאה בעבירה, ולכן אמרו בסוכה דף ל' דאפילו בחול המועד סוכות שיוצא בלולב שאול מ"מ אין יוצא בגזול משום מצוה הבאה בעבירה. וכן פסק הרמב"ם בפ"ח מהלכות לולב ה"א. ולכא"י היה נראה דכמ"כ אם גזל שופר נימא דפסול משום מצוה הבאה בעבירה. ולזה חידש הרמב"ם דיוצא כי אין המצוה לתקוע אלא לשמוע, והעבירה היה בשופר ולא בשמיעה.

ורואים ברמב"ם דמה דכתיב בתורה בפ' פנחס על ר"ה יום תרועה יהיה לכם, סבר הרמב"ם שפירושו מצוה לשמוע התרועה. וכן מפורש ברמב"ם ריש הל' שופר שכתב מ"ע לשמוע, ושם פ"ג ה"י בנוסח הברכה כתב כנוסח שלנו אשר קדשנו במצותיו וצונו לשמוע קול שופר.

אבל הסמ"ג במצות עשה מ"ב כתב דמה דכתיב בתורה יום תרועה פירושו שיש שופר בתקיעה, וכן כתב שם דמברך בנוסח אשר קדשנו במצותיו וצונו על תקיעת שופר. וכן הביא הרא"ש ב"ה פ"ד דעת ר"ת דמברך על תקיעת שופר.

והרא"ש שם מקשה על ר"ת מהגמרא ב"ה דף כ"ח דאם תקע בתוך הבור ולא שמע אלא קול הברה לא יצא, ולדעת ר"ת שהמצוה בתקיעה למה לא יצא. *והרא"ש מוכיח מהסוגיא דגם התוקע עצמו לא יצא, ורואים מהגמרא דכעת הרמב"ם שהמצוה בשמיעה ולא בתקיעה.

ובאמת מקור הרמב"ם מפורש גם בירושלמי בסוכה פ"ג ה"א שאמרו כדן הרמב"ם בגזל שופר ותקע יצא, ומקשה הירושלמי מאי שנא מלולב הגזול דפסול משום מצוה הבאה בעבירה אפילו בחול המועד. ומתרתא הירושלמי א"ר לעזר תמן, בלולב, בגופו הוא יוצא, ברם הכא, בשופר, בקולו הוא יוצא. והרא"ש הביא בשם הירושלמי שאמרו כלשון הרמב"ם שמברך לשמוע קול שופר. ובקרבן נתנאל העיר דלא נמצא כן בירושלמי שלנו, אבל כן היה לפני הרא"ש ואור זרוע בירושלמי. והירושלמי בזה לשיטתו דמפורש בירושלמי סוכה שהבאנו שהמצוה בשמיעה.

ומקור הירושלמי פ' הכתב סופר בא"ח סי' ק"ד דילף מדכתיב בפ' אמרו וזכרו תרועה, דדי וזכרו אפילו בלי תרועה, אלמא שהמצוה בשמיעה. והנה השגת אריה וכמה אחרונים הקשו על הרמב"ם מהגמרא ב"ה דף כ"ט שזאת תקע חרש שוטה וטועה, ושמוע לא יצא, וכן פסק הרמב"ם. ובשלמא לפי הסמ"ג ור"ת שהמצוה בתקיעה א"כ אם התוקע אינו בר חיובא אין יכול להוציא, אבל לפי הרמב"ם המצוה בשמיעה, והתוקע הוא רק היכי תמצי והכנה, וא"כ אמאי לא יצא כששמע ממי שאינו בר חיובא. ודוגמא לדבר בעשיית סוכה דמפורש בגמרא דסוכה עשה גוי כשר כי המצוה בישיבת סוכה ולא בבנין הסוכה, וא"כ נימא כן גם במעשה התקיעה.

וכתב החזון איש ליישב דאף שהמצוה בשמיעה אבל צריך לשמוע קול שופר, ולא נקרא קול שופר אלא אם תקע בר חיובא, וכמו למשל אם קוף יתקע בשופר אין יוצא בשמיעה כי תקיעת קוף לא חשיב קול שופר, וכן קול של כל מי שאינו בר חיובא.

דברי הובותינו

כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיך ובלבבך לעשותו (ל"ד)

פירושו הרמב"ן הספורנו ועוד רא' שונים שפס' זה מדבר על מצות הת' שובה. וקשה: אם התשובה היא דבר קל וקרוב מדוע אין אנו רואים את הרשעים כולם שבים בתשובה?

תירץ מרן רה"י שה"ת הגאון רבי חיים שמואלביץ זצוק"ל: בגמ' (שבת

לא:): אמר רבה מאי דכתיב ז'ה דרכם כסל למו'? יודעים הרשעים שדרכם למיתה ויש להם חלב על כסלם, שמא תאמר שכחה היא מהן? תלמוד לומר ואחריהם בפייהם ירצו סלה. ע"כ. והיינו שהרשעים כ"כ התרגלו למצבם עד שאפי' המיתה אינה עושה עליהם רושם, ולא מפני ששכחו אותה, אלא מפני שסופם המר שגור על פיהם, לפכך אפי' כשיראו את חברים מת אינם מתעוררים עי"ז.

דברי הימים

ראש השנה במיר

מתוך תיאור שכתב שמעון ביקל (כפי הנראה היה עיתונאי במקצועו) שהגיע מברלין למיר מתחילת חודש אלול עד לאחר הימים הנוראים:

"יום הדין קרב, יש לקבל פני מל' כות שמים. מי מסוגל להרגיש עצמו ראוי לכך? ההתלהבות בלימוד גדלה, השתפכות הנפש בתפילה עולה, ראש השנה יכול לבוא.

בני ישיבת מיר מוכנים, כאשר הם מרגישים עצמם אינם ראוים ואינם מוכנים ליום הדין!"

ותלמיד שהוסיף לתאר את רוממות התפילה כתב: "הבית נרעש מקול כל אמן, ומקול אמן יהא שמיה רבא! והסדר והנקיות היה עד מאד. ובס' פסל ארוך אשר כל השנה ישבו שם תשעה תל' מידיים, היו יושבים בימים אלו שלושה עשר או ארבעה עשר אנשים. גם הועמדו ספסלים יתי רים בימי אלול אל הישיבה, שלא עמדו שם בכל השנה. ומהבל פיהם של המתפללים, שעמדו דחוקים זה אצל זה היה הבית מלא עבים וחום, עד שמקירות הישיבה נהרו נהרות של זיעה ורצפת הקרקע היה לת. וסידר המשגיח שיהיה מקום לכל אחד ולא יהיה שום אחד עומד.

ומצאנו שאנשים שבו בתשובה ע"י התער' ררות פתאומית שזיעזעה אותם, כיקום איש צדורות שרכב על סוסו בשבת, וכשראה שמולי' כים את דודו, רבי יוסי בן יעזר, לתלות בשבת הקניטו ואמר 'ראה סוס שהרכיב אותי עליו אדוני, וראה הסוס שעליו הרכיבך אדונך', אך כשאמר לו ר' יוסי 'אם לעושי רצונו ק"ו למכעי' סיו'. נכנסו הדברים בליבו של יקום וקיים בעצ' מו ד' מיתות ב"ד, עד שאמר ר' יוסי 'הקדימני זה לגן עדן'. הרי שע"י הזעזוע של התעוררות רגעית זכה יקום לשוב בתשובה ולחיי העוה"ב.

זו כוחה של התעוררות פתע, היא מכניעה את ההרגל ומחזירה את האדם בתשובה. וזהו "בפיך ובלבבך לעשותו", שע"י התעוררות פתע המוציאה את האדם מההרגל חוזר הוא בתשובה בקלות וללא מאמץ.

האוייב הגדול של התשובה היא העצלות המר' נעת מהאדם להתבונן ולהתעורר לתשובה. הדרך להינצל ממנה היא ההפתעה, להביא את החוטא לתמיהה, כך יתעורר מתרדמתו וישוב בתשובה.

כבוד גדול היה להתפלל לפני התיבה ולעלות בעלייה לתורה. המשגיח עלה לעליית לוי, וראש הישיבה הגרא"י פינקל היה נוהג את עצמו שלא ליקח שום עליה בראש השנה ויום הכיפורים." סיפרה הרבנית גינצבורג בתו של מרן המ' שיגיה הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל:

על אף שהיו עוד שלושה בתי כנסת בקרבת מקום לישיבה, הייתה הישיבה זו אשר הרעידה את העיירה באינטנסיביות של התפילות.

ועוד תיאור תמציתי מאוד על ימים נוראים בי שיבה במיר שנשלח לאבא מפי דודן הלומד שם:

"פה במיר הייתה הישיבה מלאה מפה לפה, היו הרבה אורחים. שחרית התפלל מאיר איבניצער (איבניץ היא עיירה יהודית המרוחקת שלושים ק"מ מוולוז'ין), ומקו"ר ר' יעקב... הבעל תוקע היה ר' יוסף שלמה, המנהל של הישיבה קטנה. המקריא היה כל הקולות הראשונים המשגיח שליט"א ושאר הקולות הרב קלמנוביץ מראקוב, מפני שהמשגיח עמד עוד שמונה עשרה."

יש לציין שהמשגיח הגה"צ רבי ירוחם זצוק"ל היה מאריך בתפילת שמונה עשרה שלו עד אחרי חזרת הש"ץ, וכל תפילת מוסף נמשכה בישיבה כארבע או חמש שעות.

מתוך הספר 'האבא מסלבודקה'

שופר – ביטול המציאות כלפי הקב"ה

שנכלל בי' הדברות, ועל ידי זה הם נזכרים לזכות ביום הדין, ועל ידי זה הוא יתברך עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים, כו', (וא"ז רק בראשית הבריאה אלא בכל ראש השנה יש כאן בריאה עולם חדש זה היום תחילת מעשיך) כמו ביום ראשון ממש. גם מה שנאמר וביום שמחתכם כו' ונושעתם מאויביכם שהתורה היא תשועה לנגד השונא היצר הרע, ולכן צריך לזכור זכות התורה שעל ידה הם נושעים מהאויב. עכת"ד.

וכן כעין זה כתב החת"ס בדרשות (דרשה ו) "עיקר תקיעת שופר לקבל התורה כמו בשעת קבלת התורה, ואמנם העיקר הוא תורה שבע"פ וע"כ תרועה אותיות תורה ע', ר"ל התורה עם שבעים פנים לתורה שהיא כללות תורה שבע"פ, ומשו"ה מברכים לשמוע קול שופר ולא לשמוע קול תרועה כלשון הקרא אלא כלשון חכמים שדרשו שהוא שופר, קול שופר". עכת"ד. ומבואר בדבריו שבאמת עיקר מטרת התקיעה בשופר זה בשביל קבלת התורה ודוקא תושבע"פ. אלא שכ"ז צ"ב ומה זה קשור לעקידת יצחק ולערבוב השטן ולעם לא יחרדו.

הגרי"א חבר בדרוש לשבת שובה הוסיף שטעם הדין בכל שנה בר"ה הוא כיון שמתעורר אותו קטרוג שהיה על אדה"ר מחמת החטא וע"י השופר מתעורר כח עליון יותר שבו לא פגם החטא של אדה"ר וע"י זה זוכים בדין. וביאור הדברים נראה דהנה איתא בקהלת ז' "והאלקים עשה את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים". פסוק זה נאמר אחרי ששלמה המלך מבקש בכל המגילה מהי הדרך הנכונה שיבור לו האדם, ומגיע למסקנא שמצד עצם הבריאה ה' עשה את האדם ישר ללא פגם 'והמה בקשו חשבונות רבים', והרש"י שם מביא מהמדרש שאדם ישר הכוונה לאדה"ר קודם החטא והחשבונות הרבים הוא מה שחטא.

והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול כד שמע קל שיפורא זימנא חדא בהיל ולא בהיל, וכד שמע תניין אמר ודאי זהו שיפורא דיתקע בשופר גדול ומטא זימניה למתבלע ומתערבב ולית ליה פנאי למעבד קטגוריא", והיינו שיש כאן תקיעה שהיא כעין התקיעה שתהיה לעת"ל וכיון ששומע השטן את התקיעות הללו הוא מתערבב ואינו מקטרג. וצ"ב מה משמעות הבלבול הזה בכל שנה מחדש, וגם מדוע זה קורה דווקא בזה שתוקעים פעמיים. וברש"י שם כד לערבב שלא ישטין, כשישמע ישראל מחבבין את המצוות מסתמין דבריו. וצ"ב מדוע חיבוב המצוות הזה נעשה דווקא בשופר ובתקיעות. גם יש להבין איך כל זה מתיישב בפשטות הגמ' שנראה שהשופר מעלה את הזכרונות וממליך את המלכויות.

והנה ידועה השאלה למה אין שום הזכרה על התשובה בראש השנה. איך יתכן לזכות בדין הנורא אם אין עסוקים כלל בתשובה. מי יאמר זיכיתי ומי יצדק לפניך בדין. וביותר שהרי ר"ה הם הב' ימים הראשונים של עשרת ימי תשובה והיכן נעלמה עבודת התשובה של ימים אלו והרי זה כעיקר חסר מן הספר.

ומצינו חידוש נפלא שהוא יסוד גדול בענין התקיעות ומובא בהרבה ספרים אבל ביתר ביאור בשתים מעמודי העולם, האחד, בספר אור תורה לגרי"א חבר זצ"ל וזה לשון קדשו: "ועיקר הזכירה לפני ה' הוא בזכות התורה כו', שהוא הקול היוצא מן הלב כו', ולכן בראש השנה שהוא יום הזכרון צוה הוא יתברך שמו לתקוע בשופר לזכור זכות התורה שהיא העומדת לנו ביום הדין כי אחות לנו בבית המלך, כו', ובזה הם מקיימים כל הבריאה שנברא בעשרה מאמרות, ועשרה שופרות הוא מתן תורה, בעשרת הדברות שנתנו בקול שופר, שעל ידי זה נתקיים הכל כו', ועשרה זכרונות הם נגד חדושי תורה שישראל מחדשים בכל עת

"כי הנה היום בא בוער כתנור והיו כל זדים ועל עושי רשעה קש ולהט אותם היום הבא אמר ה' צבקות אשר לא יעזב להם שורש וענף, וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה", (מלאכי ג'). אומר הנביא מחד גיסא יום הדין הוא עמוק עמוק מי ימצאנו עד שגם אבות העולם רעדו מהדין, אבל מאידך לצדיקים הוא אור גדול, "שמש צדקה". הקב"ה עושה דין לא כדי לבחון אותנו, הרי הכל גלוי לפניו, ואף לא כדי להעניש את העוברים על דבריו, אפשר לעשות פעם אחת את הדין ביום הדין הגדול. אלא מטרת הדין היא לרומם ולזכך אותנו.

מובא במדרש (פר' אמור): "א"ר יאשיה אשרי העם יודעי תרועה וכי אין אומות העולם יודעים להריע, כמה קרנות יש להן כמה בוקינוס יש להם, אלא שהן מכירין לפתות את בוראן בתרועה והוא עומד מכסא הדין לכסא רחמים ומתמלא עליהם רחמים". ודאי שהדברים עמוקים ביותר, אין אנו יודעים את סודות השופר, אבל הנוגע לנו, ב'חובת הלבבות' שלנו, לדעת מה הוא חובת היום. מצינו בזה כמה טעמים בחז"ל, הפשט הפשוט שמבואר בגמ' בר"ה טז: "אמרו לפני מלכויות זכרונות ושופרות, מלכויות כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות כדי שיעלה זכרונכם לפני לטובה, ובמה בשופר. אמר רבי אבהו למה תוקעין בשופר של איל אמר הקדוש ברוך הוא תקעו לפני בשופר של איל כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם, ומעלה אני עליכם כאילו עקדתם עצמכם לפני". וצ"ב מה הקשר בין שופר למלכויות וזכרונות, איך השופר מעלה את הזכרון וממליך את המלכות, ואיך זה מחשיב שאנו עקדנו עצמינו לפניו.

עוד מבואר שם בגמ' שתוקעין ומריעין כשהן יושבין וכשהן עומדין כדי לערבב השטן, ובתוס' שם כתבו בשם הערוך דבירושלמי איתא "בלע המות לנצח וכתב

בכל דין ובכל פרט מהתורה.

ונראה שזו גם התשובה המיוחדת שיש בר"ה בלי התייחסות כלל לעבירות מכיון שיש כאן הזדמנות ע"י הקבלת עול תורה להיות נידונים במציאות אחרת לגמרי וכמו שכתבו חז"ל בירושלמי (ר"ה פ"ד ה"ח) לגבי שבועות מכיון שקיבלתם עליכם עול תורה מעלה אני עליכם כאילו לא חטאתם מימכם. וידוע על הדברי חיים שהציץ חסיד אחד לראות ההכנות שלו לתקיעות וראהו לומד קצה"ח בעיון, כי יסוד התקיעות הוא מה שמקבל ע"ע עול תורה שבע"פ בעומק העיון והשקיעות, וגם עיקר התשובה שעם התקיעות כמבואר בזוהר הקדוש יסודה הוא השיבונו אבינו לתורתך.

אשרינו מה טוב חלקינו שזכינו לשבת בג"ע הזה להיות ממלכת כהנים וגוי קדוש אין ערוך לזכות הזו. אבל אדרבה כעם הנבחר הקב"ה מדבר אלינו מנהיג עולמו עפ"י מעשינו, אנו על סף הגאולה ממש. כל הסימנים גלויים, כח הרע בהתגלמותו, היצה"ר ממצה את כל כוחו מכיוון שזה סוף תפקידו, מפיח לחשוב כשרואים מה עובר על העולם בשנה, ומה עבר עלינו השנה. הצרות מתרבות, כמה חולים, כמה אסונות, כמה ל"ע שבקו חיים, כמה משפחות שבורות, כמה דקדוקי עניות, כמה מעוכבי זיווג וחסוכי בנים, כ"א זה עולם ומלואו. יש כאן תקיעה גדולה תקופה ארוכה והעם לא יחרדו. פשוט שהקב"ה מדבר אלינו בני התורה המבינים בעם. מי עוד מבין אותו. הקב"ה רוצה לרומם אותנו. שמעתי ששאלו את מרן הגר"ש אלישיב מדוע היום אין גדולי תורה כ"כ האם הוא מכיון שלומדים פחות שעות, ענה להם: לא, אלא שהיום גם בשעות שלומדים עסוקים בביטול כי כל הראש היום תפוס בעוה"ז. אנו מחוברים באזיקים לעוה"ז. אין כמעט בנמצא לימוד בטהרה ובנקיות, בלי שום חבלי עוה"ז. כיום שקועים יותר ויותר בעוה"ז. זה לא היה פעם. ב"ה יש שפע יותר מפעם אבל כשנכנסת טיפת מים יוצאת טיפת שמן כנגדה. א"א להיות שקוע בשניהם יחדיו. אין פינה נקיה שהעוה"ז על שלל צעצועיו ומכשיריו וכל מוצרי הנוחות כביכול שהוא מציג לא ממלא את כל החלל. איך אפשר להיות שקוע במח צלול במידות טהורות כשהעולם סוער וגועש על כל תהפוכותיו. התרגלנו לזה. דבר זה הוא המפסיד העיקרי של לומדי התורה בדור זה. עד שאתה מתפלל שיכנסו ד"ת בתוך מעיך התפלל

ההר והלא משעה שאמר להן מקבלין אתם את התורה ענו כלם ואמרו נעשה ונשמע מפני שאין בה יגיעה וצער והיא מעט, אלא אמר להן על התורה שבע"פ שיש בה דקדוקי מצות קלות וחמורות והיא עזה כמות וקשה כשאלו קנאתה, לפי שאין לומד אותה אלא מי שאוהב הקדוש ברוך הוא בכל לבו ובכל נפשו ובכל מאודו". והיינו שעיקר גילוי התורה הוא בעמל וביטול כל ענייני הנאות העוה"ז, וזה עצמו הגילוי הגדול של אהבת ה' בלימוד התורה שבע"פ, וזה היה הגילוי של השופר במ"ת שכל ברואי עולם חרדו, שבתקיעת השופר שהיה אז התגלה איך כל המציאות בטילה אל ישראל, וישראל מבטלים כל רצונותיהם אל התורה. וזה הכוונה כאילו עקדתם את עצמכם לפני, דא"ז רק להזכיר זכותו של יצחק, אלא העבודה היא להשכיל מה עשה יצחק שהוא ביטל את כל מציאות הגוף שלו אל הקב"ה. וזה העבודה בתקיעת שופר. לשמוע את אותו קול שהיה במ"ת ואת השופר שלע"ל. השופר בר"ה הוא הזדמנות וכעין פלס לבדוק האם אנו בקו אחיד מתחילת היצירה ועד סופה, בין השופר של מ"ת לשופר שלע"ל, ללכת באמת בישר ובתמים בהתבטלות מוחלטת כלפי הקב"ה. ובאמת שזה לא רק בר"ה אלא כל יום הקב"ה נותן התורה בהוה, כמבואר בזוה"ק דכל יומא צריך אדם לראות עצמו כאילו קאים כל טורא דסיני לקבל אורייתא, והוא באימה וביראה באותם קולות וברקים וקול שופר שהקב"ה עצמו נותן התורה בהוה לכא"א ויחרד כל העם אשר במחנה, היתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו. אלא שבר"ה יש כאן חידוש שאף שיש חטאים והעולם מגיע לקיצו כי נפש החוטאת היא תמות ואין עצה, אבל יש כאן חסד שכביכול עם פתיחת דף חדש נברא עולם חדש, אדם חדש לגמרי וניתנים לו כלים חדשים.

ואולי זה הכוונה שהשטן מתערבב בכל שנה מחדש שיש לנו הזדמנות לחזור למקור הראשון שלנו לחזור לעצמינו לשמוע אותם תקיעות דמ"ת ולהתחבר לתקיעות דלע"ל, ולהתבטל לרצונו לגמרי כמו שהאלקים עשה את האדם, וזהו גם חיוב המצוות המיוחד שיש בשופר שהוא גילוי של ישראל שהם נכנעים לרצון ה' ואין להם שום מציאות אחרת. וזה עצמו קיום ענין המלכויות שהאדם משעבד את עומק רצונותיו וכוחותיו להיות עבד ה' כפשוטו שכל מחשבותיו טובים להבין מהו רצון ה'

וידועים דברי הרמב"ם בסוף הלכות שמיטה ויובל ז"ל: "ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעבדו לדעה את ה' והלך ישר כמו שעשהו האלהים ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם הרי זה נתקדש קדש קדשים ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים ויזכה לו בעה"ז דבר המספיק לו כמו שזכה לכהנים ללוים". האדם צריך לפרוק מלבו את כל הדאגות, החשבונות, התככים והתחרויות שמזמן העולם הגשמי על כל פיתויו. עליו לחזור לעצמו לצורה הנקיה והטבעית כמו שהקב"ה ברא אותו, כדכתב בשל"ה (עמוד הדין) שהתקיעה ראשונה הוא כמו שהאלקים עשה את האדם ישר, והשברים הוא חולי הנפש והוא גנוחי גנח, ואח"כ התרועה שמת לגמרי בבחינת הנפש וזהו ילולי יליל, בבכיה רבה, פלגי מים ירדו עיניו, אבל כששב בתשובה חוזר לתקיעה ראשונה.

ונראה שזהו עניינו של של השופר 'כמה דכיף מעלי טפ'. זה בא לומר לנו שבעצם כל מהותו של האדם של העולם הוא להרגיש נברא וכפוף לרצונו ית', שפירושו שכל הגישה לתורה ולמצוות היא של ביטול כל המציאות לתורה בשקיעות ועמל כדג במים שפרק מעל צווארו עול החשבונות הרבים של קיום וצרכי עוה"ז. וזהו ממש ענין השופר במתן תורה והשופר שיהיה לעת"ל ביום בו תמלא הארץ דעה את ה', שכל המציאות כולה תתבטל אל רצונו של הקב"ה. וזהו ביאור דברי רבותינו הנ"ל. שענין השופר הוא גילוי ההכנעה שאנו מוכנים למסור את נפשינו כמו יצחק בעקידה, שאנו בטלים ופורקים מעלינו כל עול אחר מלבד עול התורה. ודבר זה נעשה בייחוד ע"י תורה שבע"פ וכידוע מש"כ חז"ל בתנחומא פרשת נח: "שלא תמצא תורה שבע"פ אצל מי שיקבש עונג העולם תאוה וכבוד וגדולה בעולם הזה אלא במי שממית עצמו עליה כו', לפי שלא כרת הקדוש ברוך הוא ברית עם ישראל אלא על התורה שבע"פ שנאמר כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית (שמות ל"ד) כו', שהיא קשה ללמוד ויש בה צער גדול כו' ולעתיד לבא ואוהביו כצאת השמש בגבורתו (שופטים ה), ולא קבלו ישראל את התורה עד שכפה עליהם הקדוש ברוך הוא את ההר כגיגית כו', ואם תאמר על התורה שבכתב כפה עליהם את

כולו מקשה אחת. והתוצאה: "לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו", אין סוף למה שאפשר להגיע. "בזאת אני בוטח", בזה אנחנו בוטחים לינצל מהדין ולהשפיע עולם של חיים אמיתיים, חיי עונג וטוהר שאין משלו עלי חלד. אמנם "אחות לנו בבית המלך", ב"ה שאנו בבית ה', אבל צריך שתהיה בחינה של "אמור לחכמה אחותי את", "אם ברור הדבר כאחותך אמור", אפי' באמצע השינה, כל היום היא שיחתי. גם כשעוזבים את הגמ', הראש חי ללא הרף את הסוגיא – "תורת אל תעזבו", כי אם לא זה "נוחים לאבדם ככלי זכוכית". רק שקיעות כזו זו קבלת עול תורה באמת. זהו עומק השופר וזה נקרא כאילו עקדנו עצמינו לפניו. שאין שום עולם, פרק מעליו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בנ"א גם אם הם כ"כ נוחים שא"א לחיות בלעדיהם. יש כאן ביטול כל המציאות כולה לדבר אחד שהוא הדביקות בתורה. שנזכה בקרוב ל"תקע בשופר גדול לחרותנו", כתיבה וחתימה טובה.

פלא מדוע אין היום רב"ב??
באמת, אשרינו שרבים מהבוגרים של ישיבתנו הקדושה עמלי תורה באמת בכל מושבותיהם בדקדוק ההלכה ועבודת ה', אבל אשרי חלקם של אלו השקועים באמת בתורה ועבודה בלי לדעת מאומה מהעוה"ז ובלי לפתוח אף חריץ קטן לכל מושגיו. "במי אתה מוצא חמאה של תורה במי שמקיא חלב שינק משדי אמר", (ברכות סג). אין מציאות של שקיעות בב' העולמות כי הם סותרים יותר מאשר אש ומים. הבעיה שאנו שקועים עמוק עמוק במטעמי חיי עוה"ז ולכן זה בלתי אפשרי לשקוע בצלילות הדעת ברוח קדשו של רעק"א עם כל מה שהעולם דוחס לנו לתוך המח. ראשית לכל חיזוק וקבלה זה אפילו חיזוק קטן וגדר מהטעם וממושגי העוה"ז. להמית את עצמינו באהלה של תורה זה עצמו שורש החיים שאין חיים מאושרים מזה. "אחת שאלתי מאת ה' שבת בבית ה' כל ימי חיי". דבר ראשון לא לצאת מבית ה' שהסדר יהיה

שלא יכנסו מעדנים לתוך גופך. אינני מדבר על סיגופים ותעניות. דבר זה אסור לבני תורה, ובפרט שודאי הרבה מאוד לומדים מתוך הדחק ממש, אשרי חלקם ועליהם העולם עומד, אבל באופן כללי מושגי העולם הזה הגועש במכשיריו שהם כאזיקי ברזל, הנסיונות והנגישות הקלה של פי התהום שעומדת בפתח כל בית וכל רחוב, היצה"ר שפורש מרכולתו לעיני כל בחור בכל פינה, הוא מסעיר את מח הבן-תורה עם כל מיני סוגיות חדשים לבקרים והכל דליק ומיד בוער באש היצה"ר. בחור בא לקמניץ וביקש מרב"ב לסדר לו מקום לאכול, ורב"ב סידר לו אכילת ימים אצל בעה"ב בימים א' ג' ה', ושאל הבחור ומה עם ב' וד', ענה לו רב"ב תגיד אתה באת ללמוד או לאכול. מסופר כשנפש הגר"ז עם רב"ב בעיירת נופש התפעל רב"ב ואמר איזה אויר טוב, סנט בו הגר"ז ונתן בו מבט ואמר ברוך בערל זינט ווען ביסטו א"מביך" אויף לופט, ממתי נהיית "מביך" באויר. עתה זה

